



# FUNCȚIONARUL , PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ  
SUPPLEMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

## Parteneriat pentru Liderismul Femeilor și Buna Guvernare

Pe 29 octombrie 2021, în incinta Academiei de Administrare Publică a fost semnat un nou acord tripartit între rectorul Academiei de Administrare Publică, dl Oleg BALAN, profesor universitar, doctor habilitat, dna Liliana PALIHOVICI, președinta AO „Institutum VirAtutes Civilis” și dna Ana MIHAILOV, directoarea Fundației „Fridrich Ebert”.

Scopul semnării acordului este de a oficializa colaborarea părților în cadrul proiectului european „Parteneriate pentru Liderismul Femeilor și Buna Guvernare”, implementat în perioada aprilie 2021 – aprilie 2024, cu suportul financiar al Uniunii Europene și cofinanțarea Fundației „Friedrich Ebert”. Proiectul are ca obiectiv dezvoltarea



capacităților autorităților publice și a organizațiilor societății civile.

Acordul stipulează implicarea Academiei, alături de cei doi parteneri, în realizarea activităților de dezvoltare a capacităților autorităților publice locale și a organizațiilor societății civile în domeniul analizei

politicilor publice locale din perspectiva de gen, instruirii personalului cu scopul dezvoltării capacităților de participare la procesul de luare a deciziilor și elaborare a politicilor publice locale, de contribuire la o guvernare mai bună și de dezvoltare a politicilor sensibile la gen.

Din partea AAP la între-

vedere au participat dl Oleg BALAN, rectorul Academiei, doctor habilitat, profesor universitar, însoțit de către dna Aurelia ȚEPORDEI, director al Departamentului dezvoltare profesională, dl Dinu MANOLE, șef al Direcției cooperare internațională și dezvoltare. Partenerii au fost reprezentați de dna Liliana PALIHOVICI, președinta AO „Institutum VirAtutes Civilis”; dna Ana MIHAILOV, directoarea Fundației „Fridrich Ebert”; dna Inga IOVU-LITVINENCO, coordonatoarea proiectului, dna Carolina BUZDUGAN, coordonatoare responsabilă de instruire în cadrul proiectului.

**Dinu MANOLE,**  
șef Direcție cooperare  
internațională și  
dezvoltare, AAP

## Abonarea 2022

Stimați cititori,

Este în toi campania de abonare la presa scrisă pentru anul 2022.

Sperăm să rămâneți fideli publicațiilor noastre – ziarul „Funcționarul Public” și revista „Administrarea Publică” și pe parcursul anului viitor.

Adresăm îndemnul pentru abonare, în special, autorităților publice și funcționarilor publici, cărora le sunt destinate aceste publicații ale Academiei de Administrare Publică, unicele ediții periodice în domeniu din republica noastră.

Vă reamintim că:

Ziarul „Funcționarul Public”  
apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 39 lei;

6 luni - 78 lei;

1 an - 156 lei.

Indice poștal - 67919.

Revista „Administrarea Publică”  
apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei;

6 luni - 84 lei;

1 an - 168 lei.

Indice poștal - 76957.



**Abonarea poate fi perfectată la oficiile poștale ale Întreprinderii de Stat „Poșta Moldovei”**

## Susținerea publică a tezei de doctorat

Pe 1 noiembrie curent, în cadrul Școlii doctorale a Academiei de Administrare Publică (AAP) a avut loc

a Institutului de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice a Academiei de Științe a Republicii Moldova.

are cooperarea în vederea dezvoltării și consolidării privind politica industrială și antreprenorială, cu un



susținerea publică a tezei de doctorat la specialitatea 563.01 - Teoria, metodologia administrației publice cu titlul: „Rolul administrației publice în dezvoltarea mediului de afaceri în Republica Moldova” - autorul tezei, doctorandul Grigore CARPOVICI, șef Direcție audit, Agenția Servicii Publice. Elaborarea și finalizarea tezei de doctorat a fost ghidată de conducătorul științific al tezei, Andrei GROZA, doctor în științe istorice, conferențiar universitar. Ședința de susținere a tezei de doctorat a fost moderată de Președintele Comisiei de doctorat pentru susținerea publică a tezei, Constantin SOLOMON, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar.

Structurată în trei capitole, având și un studiu de caz, teza de doctorat a fost elaborată în cadrul Școlii doctorale în științe administrative a Academiei de Administrare Publică. Principalele teze și rezultate ale investigațiilor științifice și-au găsit expresie în comunicate științifice, prezentate și discutate în cadrul a 4 Forumuri - Conferințe științifice naționale și internaționale cu genericul „Teoria și practica administrării publice”, organizate la Academia de Administrare Publică (2016, 2017, 2018, 2019), în Revista metodic-științifică trimestrială „Administrarea Publică” (nr. 3/2018, nr. 3/2019), precum și în Revista de Filozofie, Sociologie și Științe Politice (nr. 2/2021)

Prezentând teza, Grigore CARPOVICI a menționat, că a abordat în lucrare o problemă importantă pentru știința administrației publice - dezvoltarea mediului de afaceri, percepută prin prisma rolului administrației publice din Republica Moldova în acest proces. În dependență de rezultatul asigurării de către administrația publică a acestei misiuni depinde nu doar gradul bunăstării, de satisfacție a societății, dar și nivelul, ritmul ei de dezvoltare. Actualitatea temei derivă și din necesitatea consolidării continuă a capacităților administrației publice și a sectorului privat, parteneriatelor publice-privat și a celui asociativ, în condițiile în care tot mai multe servicii publice ajung în gestiunea sectorului privat. Este evidentă importanța rolului administrației publice în crearea condițiilor, mediului benefic de dezvoltare a afacerilor, organizarea și modernizarea serviciilor publice, îndeosebi, în condițiile trecerii de la o economie dirijată la economia de piață.

Autorul mai subliniază că o deosebită influență asupra dezvoltării mediului de afaceri în Republica Moldova o

accent deosebit pe întreprinderile mici și mijlocii, îmbunătățind astfel mediul de afaceri pentru toți operatorii economici, digitalizarea activităților (inclusiv de raportare), a serviciilor publice, îndeosebi, prin aplicarea parteneriatului public-privat, a ghișeelor unice etc.

După prezentarea tezei au urmat întrebări și răspunsuri, discuții referitor la diferite aspecte din domeniul respectiv. Opinii referitor la



lucrări și-au expus membrii Comisiei de doctorat pentru susținerea publică a tezei: președintele Comisiei, Constantin SOLOMON, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar; referenții oficiali: Silvia DULSCHI, doctor în științe istorice, conferențiar universitar, șef Catedră științe politice și relații internaționale, AAP; Sergiu CORNEA, doctor

habilitat în științe politice, conferențiar universitar, rector al Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul, și Igor BUCĂTARI, doctor în științe politice, conferențiar universitar, Departamentul științe politice și administrative, Universitatea de Stat din Moldova, precum și membrii Comisiei - Andrei GROZA, doctor în istorie, conferențiar universitar, Catedra științe administrative, AAP; Angela POPOVICI, doctor în științe istorice, conferențiar universitar, șef Catedră științe administrative, AAP; Violeta TINCU, doctor în științe administrative, conferențiar universitar interimar, AAP.

La rândul său, prorectorul Academiei de Administrare Publică, Sergiu PALHOVICI, doctor, conferențiar universitar, s-a referit la necesitatea implicării active a autorităților publice locale în dezvoltarea mediului de afaceri în scopul dezvoltării teritoriului și suplinirii bugetelor locale.

În final, prin votul membrilor Comisiei de doctorat, tezei de doctorat „Rolul administrației publice în dezvoltarea mediului de afaceri în Republica Moldova” i s-a atribuit calificativul „Foarte bine”, dlui Grigore CARPOVICI fiindu-i acordat titlul științific „Doctor în științe administrative”.

**Ion AXENTI**

*Următoarea susținere publică a tezei de doctorat în cadrul Școlii Doctorale a Academiei de Administrare Publică va avea loc pe 26 noiembrie 2021. Candidatul, Ana VARZARI, va susține teza de doctorat cu titlul „Impactul evaluării performanțelor funcționarilor publici asupra procesului de administrare în Republica Moldova” la specialitatea: 563.02 – Organizarea și dirijarea în instituțiile administrației publice; servicii publice.*

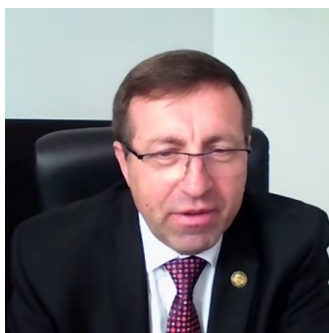
*Conducător de doctorat: Tatiana SPĂTARU, doctor habilitat în sociologie, conferențiar universitar, cercetător științific principal, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice.*



## Dreptul contemporan - dimensiune globală și experiență națională: masă rotundă



Academia de Administrare Publică acordă o mare atenție colaborării științifice internaționale atât în calitate de gazdă a multiplelor foruri științifice, cât și în calitate de coorganizator și participant la evenimente de anvergură din țară și de peste hotare.



Astfel, pe 2 noiembrie curent, Academia, în calitate de coorganizator, a participat la Masa rotundă „Dreptul contemporan - dimensiune globală și experiență națională”, alături de colegii de la Universitatea Borys Grinchenko din Kiev, Ucraina; Universitatea Umanistă Europeană din Vilnius, Lituania; Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București, România; Universitatea de Stat Shota Rustaveli din Batumi, Georgia.

Evenimentul a fost realizat în regim on-line, întrunind mai mult de 40 de participanți, inclusiv: profesori universitari, cercetători, experți și studenți.

La inaugurarea forumului, cuvânt de salut către participanți au adresat: rectorul Academiei de Administrare Publică, dl Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar; decanul Facultății de Drept și Relații Internaționale de la Universitatea Boris Grinchenko din Kiev, Ucraina, dl Ihor HRYTSIAK, doctor, profesor universitar; prorector

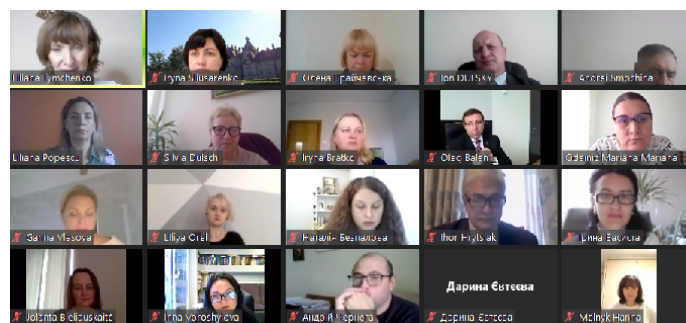
pentru relații internaționale, Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București, România, dna Liliana POPESCU, doctor, profesor universitar; șefa Catedrei Științe Sociale, Universitatea Europeană de Științe Umaniste, Vilnius, Lituania, dna Jolanta BIELIAUSKAITE, doctor în drept, conferențiar universitar.

Academia de Administrare Publică a fost prezentă la eveniment cu luările de cuvânt a domnului Andrei SMOCHINĂ, doctor habilitat, profesor universitar, cu comunicarea: „Dificultățile asigurării dreptului omului la un trai decent în Republica Moldova”; a dnei Mariana ODAINIC, doctor, conferențiar universitar, cu comunicarea: „Combaterea fenomenului corupției în achizițiile publice: aspecte comparate”; a dnei Svetlana CEBOTARI, doctor habilitat, conferențiar universitar, cu comunicarea „Respectarea principiului Pacta Sunt Servanda în relațiile Federației Ruse cu Republica Moldova și Ucraina

relații internaționale, cu comunicarea: „Aspecte privind cultura politică în Republica Moldova”.

Forumul științific s-a desfășurat în 4 paneluri de discuții. Limbile de lucru ale reuniunii au fost: engleză, belarusă, georgiană, română, ucraineană. Traducerea din limba română în limba engleză a fost realizată de către Violeta TINCUI, doctor, conferențiar universitar, Catedra științe administrative.

În mesajul de salut la deschiderea evenimentului, dl Oleg BALAN, a reiterat politica fermă a Academiei privind fortificarea relațiilor de colaborare interinstituțională și a menționat importanța realizării schimbului de experiență în cadrul forumurilor științifice. Această colaborare contribuie la coordonarea activității de cercetare, inovare și transfer tehnologic și constituie o bună practică în implementarea și dezvoltarea proiectelor comune, obținerea de noi competențe profesionale și abilități practice.



na”, a dlui Ion DULSCH, doctor, conferențiar universitar, decan Departament studii superioare de master, cu comunicarea „Mandatul reprezentativ al alesului poporului: esență și contradicții”, a dnei Silvia DULSCH, doctor, conferențiar universitar, șef Catedră științe politice și

Cele patru paneluri de discuții au contribuit substanțial la diversificarea și concretizarea problemelor pe dimensiunea teoriei și practicii în materie de drept, științe politice și relații internaționale, fiind realizate schimburi de opinii, informații și cunoștințe practice utile.

În cadrul Mesei rotunde au fost puse în discuție subiecte actuale, precum: spațiul virtual ca parte integrantă a societății globale moderne; abordarea comparativă în dreptul penal și procesual (pe exemplul unor țări străine); fundamentul răspunderii statelor pentru nerespectarea dreptului internațional umanitar; probleme actuale ale relațiilor private internaționale; știința juridică comparată modernă: tendințe și provocări; direcții de îmbunătățire a cooperării internaționale în cadrul cercetării evaziunii fiscale cu caracter transnațional; factorul umanitar în conflictele internaționale moderne; instrumente pentru combaterea dezinformării în UE; reglementarea proceselor de migrație într-o pandemie (pe exemplul Statelor Unite și al Canadei) și altele.

Participanții la eveniment au făcut schimb de bunele practici privind legislația care vizează combaterea crimelor motivate de prejudecată, dispreț sau ură și au analizat posibilele provocări viitoare în acest domeniu. O atenție deosebită a fost acordată ratei investigațiilor în potențiale crime motivate de ură, precum și măsurilor eficiente de asigurare a aplicării corecte a legislației privind infracțiunile motivate de ură.

În finalul evenimentului, dl Ihor HRYTSIAK a lansat intenția de colaborare cu Academia de Administrare Publică. El a reiterat, că acest parteneriat va spori schimbul de bune practici, în special, în pregătirea studenților în domeniul de cercetare, cu identificarea elementelor și proceselor evolutive. De asemenea, dl HRYTSIAK a venit cu propunerea de creare a unui consorțiu, alcătuit din universitățile participante la eveniment, exprimând convingerea că acesta va crea noi punți de cooperare pe domenii de interes comun.

(Continuare în pag. 4)

(Sfârșit. Încep. în pag. 3)

La rândul său, rectorul Oleg BALAN a mulțumit partenerilor ucraineni pentru nivelul înalt de organizare a evenimentului, pentru disponibilitatea de a oferi transfer de bune practici universităților-participante, a accentuat importanța conclucrării în organizarea procesului de învățământ, desfășurarea stagiilor de



practică și a mobilităților academice. Domnia sa a invitat, de asemenea, participanții la eveniment să viziteze Academia de Administrare Pu-

blică, să fie prezenți la forumurile organizate de instituția pe care o reprezintă.

Organizatorii au formulat concluzia comună asupra atingerii obiectivelor mesei rotunde și au venit cu propunerea de organizare și a altor evenimente în comun, cu noi abordări și perspective.

Comitetul organizatoric

al Mesei rotunde a mulțumit atât participanților cât și celor implicați în discuții, invitând toți doritorii să se înscrie și la alte manifestări, care vor fi organizate pe viitor în cadrul Universității Borys Grinchenko din Kiev, Ucraina.

**Silvia DULSCHI,**  
doctor, conferențiar  
universitar, șef Catedră  
științe politice și  
relații internaționale

## Parteneriatul Estic: realizări, dificultăți, probleme

Pe 29 octombrie curent, la Academia de Administrare Publică a avut loc Masa rotundă cu genericul „Diplomația Europeană în spațiul Parteneriatului Estic: realizări, dificultăți, probleme” – acțiune din cadrul Proiectului European Jean Monnet Chair: „Uniunea Europeană: noțiunea cuprinzătoare”, cu participare internațională.

mus+, despre noul Apel, ce va fi lansat de curând. Promovarea valorilor europene în școală, în instituțiile de învățământ superior, vocațional din Moldova este un obiectiv important al tuturor proiectelor Erasmus+, finanțate, la moment, de Comisia Europeană. Academia de Administrare Publică are o bună experiență în moni-

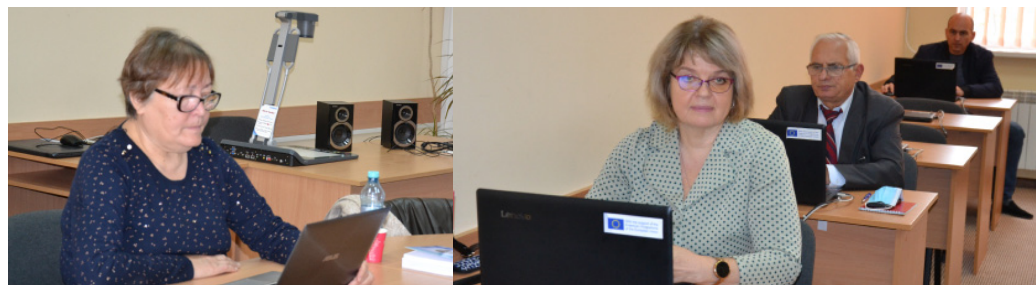
titat în științe politice, Universitatea Națională „Yuri Fedcovič”. Savantul a apreciat de pe pozițiile realismului științific Programul Parteneriatului Estic, arătând că din 6 state-beneficiare: Republica Moldova, Ucraina, Georgia. Armenia, Azerbaidjan și Belarus, au rămas doar 3. Armenia, Azerbaidjan și Belarus au ales, din diverse

Administrare Publică, de la Universitatea de Stat din Moldova, a demonstrat că Masa rotundă și-a atins scopul, dialogul dintre savanții experimentați și tinerii cercetători a fost interactiv, cu impact asupra capacității tuturor participanților de a analiza, aprecia, estima evenimentele, procesele, deciziile care sunt, zilnic, adoptate la toate nivelurile: local, național, regional, global.

La eveniment a avut loc și Lansarea volumelor editate în anul 2021, în Cadrul proiectelor Jean Monnet Chair și a Proiectului Național „Consolidarea sistemului de securitate națională prin cunoaștere și comunicare („Program de Stat”, 2020 -2023).

Au fost prezentate, de asemenea, „Strategia Securității Uniunii Europene în contextul metamorfozelor relațiilor internaționale”, materialele Conferinței Științifice Internaționale de la Academia de Administrare Publică din Republica Moldova, din 23 aprilie 2021 - „Activismul civic - condiție a consolidării instituțiilor statului democratic”, materialele Seminarului republican, din 28 mai 2021, de la Academia de Administrare Publică.

**Ludmila ROȘCA,**  
doctor habilitat,  
coordonatorul  
Proiectului Jean  
Monnet Chair



La eveniment s-au înscris 18 raportori, care au propus diverse teme la subiectul discuțiilor, printre care: 7 doctori habilitați, 4 doctori, 4 doctoranzi și 3 profesori din sistemul de învățământ liceal și vocațional. Participanții la Masa rotundă au fost salutați de dl Nistor GROZAVU, doctor, prorector al Academiei de Administrare Publică, care a estimat semnificația evenimentului pentru cetățenii Republicii Moldova, pentru statele de la frontiera estică a Uniunii Europene.

O contribuție semnificativă a avut-o cuvântul de salut al dnei Cristina GHERMAN, administrator al Oficiului Național Erasmus + din Moldova, care a vorbit despre oportunitățile oferite de proiectele Eras-

mus+, despre noul Apel, ce va fi lansat de curând. Promovarea valorilor europene în școală, în instituțiile de învățământ superior, vocațional din Moldova este un obiectiv important al tuturor proiectelor Erasmus+, finanțate, la moment, de Comisia Europeană. Academia de Administrare Publică are o bună experiență în moni-

torizarea diferitelor Proiecte, beneficiind de susținerea Oficiului Național Erasmus+. Prezența profesorilor din România: Ionel NARIȚA, doctor profesor universitar, Universitatea de Vest din Timișoara și Ion IFRIM, cercetător științific de gradul II, Institutul de Cercetări Juridice „Academician Andrei Rădulescu” al Academiei Române, a generalului Adrian STROEA, profesor universitar, doctor la Academia Militară din Sibiu, a oferit discuțiilor o abordare realistă, pe alocuri critică. Dl Ionel NARIȚA a caracterizat diferite tehnici ale comunicării secrete, aplicate de diplomații europeni.

Comunitatea academică din Cernăuți a fost reprezentată de Anatolii KRUGLAȘOV, doctor habi-

litate, alte „traectorii” și „preferințe” în relațiile cu UE. Concluzia domnului profesor este orientată spre viitor: este important să multiplicăm formele de colaborare între noi: Ucraina, Republica Moldova și Georgia.

O prezență activă a avut-o profesorul universitar, Constantin SOLOMON, care a formulat pe parcursul ședinței numeroase întrebări, a avut mai multe comentarii, fiind convins că Programul Parteneriatului Estic, la fel, ca și integrarea europeană nu trebuie abordate unilateral-pozitiv, dar trebuie luate în calcul și dificultățile, și problemele care apar.

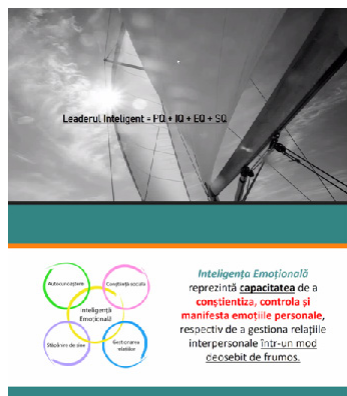
Implicarea în dezbateri a doctoranzilor, masteranzilor de la Academia de



Academia de Administrație Publică continuă realizarea cursului de formare managerială „Management și leadership” lansat pe data de 11 octombrie curent și destinat personalului cu funcții de conducere din cadrul entităților publice centrale.

Pe parcursul acestei perioade participanții evenimentului de instruire s-au centrat pe studierea primelor trei module de bază ale cursului:

- management în administrația publică;
- leadership în administrația publică;
- dezvoltarea abilităților de comunicare.



Sesiunile modulelor cursului s-au desfășurat în formatul mixt: online și pe Platforma LearnIn a Academiei, ceea ce permite o combinare optimă a învățării sincrone și asincrone. În cadrul sesiunilor online, realizate

## Continuă realizarea cursului de formare managerială „Management și leadership”

### Factori personalologici în activitatea managerială

- Factori fizici și constituționali
- Coeficientul de inteligență
- Încrederea în sine
- Sociabilitatea
- Puterea de voință
- Capacitatea de a influența oamenii
- Entuziasmul
- Generozitatea

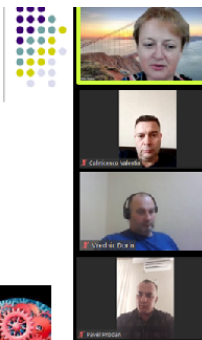


prin intermediul platformelor de comunicare, participanții s-au familiarizat cu cele mai eficiente metode și

în domeniul leadership-ului personal, organizațional și de echipă, și-au dezvoltat abilitățile de gestionare a timpului, de comunicare și relaționare cu personalul subdiviziunii etc.

Tradițional, formatorii cursului au creat în clasă virtuală un mediu de învățare colaborativ și interactiv, care asigură facilitarea schimbului de experiență și transferul de cunoștințe, bune practici prin utilizarea metodelor andragogice moderne:

- lansarea brainstorming-urilor și discuțiilor pe subiecte abordate în cadrul sesiunilor on-line;

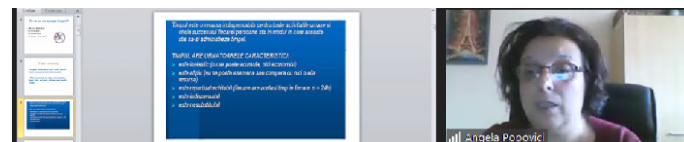


- activități practice și studii de caz realizate de participanți în grupuri virtuale cu prezentarea rezultatelor și debriefarea acestora;

- exerciții on-line și simulări ale situațiilor din activitatea profesională care au generat implicare, interes și dorința de învățare.

O componentă importantă a procesului de instruire este activitatea participanților pe Platforma LearnIn care conține resurse complexe de învățare (prezentări, ghiduri, suport grafic, sarcini interactive etc.).

Cursul „Management și leadership” are o durată de 130 de ore academice, include șase module de instruire, iar în următoarele săptămâni vor fi prestate încă trei module ce vizează gestionarea conflictelor și al stresului în activitatea managerială, utilizarea tehnologiilor informaționale și aspectele integrității în domeniul profesional.



## Integrarea profesională în funcția publică

În perioada 25 – 29 octombrie 2021, la Academia de Administrație Publică s-a desfășurat cursul de dezvoltare profesională cu genericul „Integrarea profesională în funcția publică” pentru funcționari publici debutanți din cadrul autorităților publice centrale. Pe parcursul lecțiilor, desfășurate în regim online, participanții au discutat subiecte ce vizează:

- Organizarea și funcționarea administrației publice
- Reglementarea activității funcționarului public;
- Planificarea, monitorizarea și evaluarea activității;

- Integritatea funcționarului public. Măsurile de asigurare a integrității. Controlul integrității în sectorul public;

- E-guvernare. Servicii electronice

- Dezvoltarea abilităților de comunicare;

- Conduita etică a funcționarului public;

- Accesul la informație. Procedura de furnizare a informațiilor oficiale. Aspecte practice și aplicative;

- Dezvoltarea abilităților de procesare a informației, petițiilor, de elaborare a notelor informative, rapoartelor, proiectelor de decizie, scrisorilor etc.

Instruirea a fost axată pe aspecte teoretice și practice ale subiectelor discutate, iar participanții au fost implicați în discuții, lucru în echipe, alte activități practice etc.

Cursul a fost prestat de către formatori cu vastă experiență în domeniu din cadrul Academiei: Mihail Șleahțișchi, Angela Popovici, Eugenia Cebotaru, Corina Lazăr, Tatiana Tofan, Ion Dulschi, Tatiana Castrașan, Ludmila Andrievschi, dar și din cadrul Centrului Național Anticorupție: Virginia Moraru, Natalia Chepteia; Centru-

lui pentru Jurnalism Independent: Cristina Durnea, Nicolae Cușchevici.

Participanții s-au arătat destul de interesați de tematicile discutate pe parcursul cursului și au fost activi, participând la discuții.

Cursul de instruire a funcționarilor publici debutanți face parte din șirul de activități organizate de Academia de Administrație Publică în conformitate cu Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 17 din 12.02.2021 „Cu privire la comanda de stat privind dezvoltarea profesională a funcționarilor publici în anul 2021”.

**Departament dezvoltare profesională, AAP**

## Nina COSTIUC: „Să ai curajul să-ți asumi acest destin...”

### Primăria comunei Budești a desfășurat Ziua Ușilor Deschise cu genericul „În vacanță la Budești”



Și ea a avut acest curaj. Fîind conștientă de nesomnul pe care și-l asumă. De zilele și nopțile neliniștite. Absolventa Academiei de Administrare Publică, primăria de Budești din preajma capitalei, Nina COSTIUC, a știut să îmbine fericit studiile aprofundate în domeniu cu pașii pe tărîmul practic, să fructifice cunoștințele acumulate în proiecte concrete, de real folos pentru consăteni.

A pășit pragul primăriei Budești acum 46 de ani, la o vîrstă de 19 ani, în calitate de secretar al primăriei. Primul mandat de primar l-a avut în perioada 1980-1985, la vîrstă de numai 24 de ani, cînd Budeștiul avea doar 3500 locuitori, fiind teritorial și administrativ în componența raionului Criuleni. Și, ca prin miracol, mai pășește și azi, zi de zi, același prag. Destinul ei s-a împletit cu destinul acestei

comunități cu pietre de mormînt medievale. De la 1995 începe, iată că, reușește să câștige consecutiv cel de-al optulea mandat de primar al



acestei localități de baștină. Astăzi, Budeștiul este în componența municipiului Chișinău, o localitate atractivă și prestigioasă pentru mulți doritori să locuiască

în spațiul rural, dar și situația demografică, comparativ cu alte localități rurale, este în creștere, avînd un număr de populație de peste 5000 de locuitori.

Despre comuna Budești și despre primăria Nina Costiuc s-au scris până acum numeroase schițe, reportaje, interviuri. Acum este în curs de pregătire o monografie despre istoria satului sub egida cunoscutului istoric Ion Negrei, băștinaș și el de prin aceste locuri, avea să ne mărturisească Nina Costiuc.

Pe 10 noiembrie curent, primăria Budești și-a deschis larg ușile pentru oaspeți: reprezentanți ai comunelor din împrejurimi, dar și din

autentice și, în mod special, a turismului local. La modul concret, este vorba de traseul turistic și de agrement „În vacanță la Budești”, implementat în perioada 2020-2021 de către Asociația Obștească „Budești – Casa Părintească”, cu suportul financiar al PNUD-Moldova „Migrațiune și Dezvoltare Locală”. Suma grantului constituie 60 mii de dolari, iar suma co-finanțată de către beneficiar fiind de peste 1,4 milioane de lei. Pe ansamblu, proiectul „În vacanță la Budești” este realizat cu suportul băștinașilor din diaspora, a Guvernului Elveției, a agenților economici și administrației locale din Budești.

alte localități ale republicii, ai societății civile, inclusiv interpreta Silvia Grigore în calitate de consilier al municipiului Chișinău.

Ziua Ușilor Deschise cu genericul „În vacanță la Budești” s-a desfășurat în cadrul Programului Bunelor Practici ale Autorităților Publice Locale din Moldova implementat de către IDIS „Viitorul” cu suportul financiar al Consiliului European.

Primarul Nina Costiuc și-a împărtășit pe viu experiența de succes privind promovarea tradițiilor locale

Întâi de toate, la Budești admiri, din orice colț al satului, Biserica maiestuoasă cu Hramul „Sfântul Arhanghel Mihail”, zidită în anul 1847 în locul altei biserici, care existase din 1816. Potrivit altor documente, această biserică are o vechime de peste 200 de ani. Biserica la început a fost de lemn, refăcută mai târziu din piatră, păstrându-i-se caracterul vechi. Iar pietrele din cimitirul vechi al satului au o vechime de peste 600 de ani.

(Continuare în pag. 7)





(Sfârșit. Încep. în pag. 6)

Un interes deosebit prezintă muzeul satului, care include numeroase exponate ce reflectă obiceiurile și tradițiile populare locale, obiecte de artizanat și obiecte de uz casnic, unele dintre acestea având o vechime de peste o sută de ani.

Centrul pentru copii și tineret „UDO JURGENS” include Căminul Cultural și Biblioteca Publică din sat este dotat cu săli spațioase și echipament modern și este frecventat de peste 300 de elevi și adolescenți din localitate.

Este în plină desfășurare construcția pensiunii turistice „Sofia”, care, în anul viitor, va putea găzdui primii vizitatori.

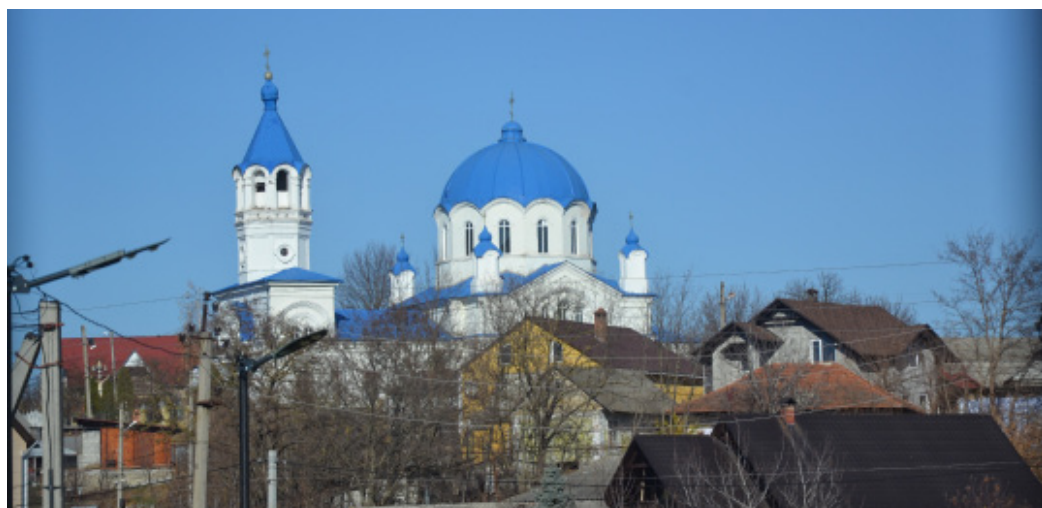
De asemenea, a impresionat terenul de fotbal FC „Sportul”, terenul sintetic fiind deja amenajat. Perspectiva afilierii FC „Sportul” la Academia Torino din Italia este o oportunitate excelentă de a deschide noi orizonturi pentru sportivii locali.

Deosebit de impresionant este și Clubul de hipism „Sparta”, unde se întrețin peste 70 de cai și unde, foarte important, pe lângă hipism și excursii pe un traseu turistic, funcționează o secție de hipoterapie, unică în felul ei, unde se oferă tratament copiilor cu probleme locomotorii și psihologice.

Traseul turistic Budești include în total 32 de obiective turistice și comunitare, inclusiv școala primară și Liceul Teoretic Budești, fabrica de conserve, fabrica de bere „Keller Holz”, cafenea



„Diamond”, fierăria, oloința, sera de flori și altele. Toate acestea, construite cu mâinile sătenilor și neapărat cu



suportul primăriei, prin implementarea, pe parcursul anilor, a numeroase proiecte din fonduri europene.

Evenimentul a constituit, în felul său, o cunună a activității acestei neobosite doamne. „Ne-am afirmat prin înfrățiri și parteneriate cu agenți economici din



Germania, Suedia, Italia, România, Rusia, avem parteneriate cu organizații neguvernamentale internaționale din Coreea, SUA și Marea Britanie”, spune Nina Costiuc.

Fiind primar de Budești, pe parcursul mai multor ani, a reprezentat la nivel european, în perioada anilor 2000 – 2016, satul natal și Republica Moldova în calitate de membru-supleant și membru al delegației republicii noastre în Consiliul Europei, în Camera Puterilor Locale și Regionale (Strasbourg).

Harta turistică „În vacanță la Budești” este o creație comună a colegilor de la primărie și a oamenilor de afaceri din sat, mărturisește Nina Costiuc. Trebuie să

deschidem ușile pentru acei tineri și mă bucur că au revenit la baștină mulți tineri dornici să investească și să ofere oamenilor servicii de calitate.

Potrivit Ninei Costiuc, un primar trebuie să fie și un bun pedagog, și, pe lângă capacitățile administrative,

pământ, că averea, puterea și succesul sunt trecătoare, rămân doar omenia, cumsecădenia și faptele pe care le-ai făcut, de care să nu-ți fie rușine în fața urmașilor.

Nina Costiuc este decisă să-și ducă la capăt actualul mandat, căci, consideră primăria de Budești, mai are multe de făcut: realizarea proiectelor ce țin de construcția rețelilor de canalizare, apeduct, gazificare, asfaltarea drumurilor și trotuarelor, crearea unui serviciu comunitar calitativ de transportare și evacuare a deșeurilor solide, de amenajare a terenurilor de joacă pentru copii și de agrement pentru populație, de susținut agenții economici care doresc să investească în localitate, pentru a crea noi locuri de muncă, care ar genera creșterea bazei impozitabile a bugetului localității.



te fi urnit din loc decât doar împreună cu oamenii. Trebuie să iubim oamenii, să nu uităm de cele zece porunci din Biblie, să conștientizăm că suntem vremelnici pe acest

Cu alte cuvinte, să finalizeze acest fantastic proiect al vieții sale: un sat natal european.

**Sergiu VLĂDICĂ**

## Guvernul a aprobat unele măsuri de susținere a angajatorilor și salariaților în condițiile aplicării măsurilor de restricție pe perioada pandemiei de COVID-19



Criza social-economică provocată de pandemia Covid-19 a influențat activitatea economică a agenților economici. Aceștia au fost nevoiți să dispună de șomaj tehnic, concediu din cont propriu sau să concedieze unele categorii de salariați, care trebuiau să aibă grijă de copii pe perioada stopării procesului educațional în regim fizic. Acest proiect vine să asigure cadrul normativ pentru compensarea din bugetul de stat a cheltuielilor angajatorilor privind achitarea indemnizațiilor pentru șomaj tehnic, a indemnizațiilor pentru zilele libere acordate pentru îngrijirea copiilor până la 12 ani și a copiilor cu dizabilități în cazul sistării procesului educațional în regim fizic, precum și a costului zilelor libere pentru vaccinare acordate de angajatori.

Proiectul prevede:

- modul de solicitare și achitare a indemnizației din bugetul de stat salariaților cu copii în vârstă de până la 12 ani și copii cu dizabilități care beneficiază de zile libere în cazul suspendării temporare a procesului educațional în regim fizic;

- procedura de acordare a indemnizației din bugetul de stat pentru șomaj tehnic, declarat ca urmare a restricțiilor impuse în sta-

rea de urgență în sănătatea publică sau ca urmare a declarării stării de urgență, de asediu și de război;

- procedura de acordare din bugetul de stat a compensației pentru implementarea măsurilor speciale privind asigurarea securității, protecției vieții și sănătății populației, în caz de stare de urgență, de asediu și de război, precum și în caz de stare de urgență în sănătatea publică.

Indemnizațiile menționate vor fi solicitate de angajatori, prin intermediul Ghișeului unic de raportare electronică și achitate de Casa Națională pentru Asigurări Sociale, în cazul primelor două indemnizații, și de Serviciul Fiscal de Stat, în cazul compensării costurilor salariale pentru zilele libere acordate pentru vaccinare.

Indemnizațiile și compensațiile prevăzute de prezentul proiect vor fi aplicate pentru angajatorii care au instituit șomaj tehnic sau au acordat zile libere părinților cu copii în cazul sistării procesului de educație în regim fizic, începând cu luna noiembrie 2021, în temeiul Legii nr.140/2021 din 14. 10.2021 pentru modificarea Codului Muncii, nr. 154/2003.

Pentru indemnizațiile acordate salariaților în

șomaj tehnic și pentru indemnizațiile acordate salariaților cu copii în vârstă de până la 12 ani și copii cu dizabilități, care beneficiază de zile libere în cazul suspendării temporare a procesului educațional în regim fizic, se stabilește un plafon de 150 lei pe zi, reprezentând circa 50% din câștigul salarial mediu lunar brut pe zi pe trimestrul II al anului 2021, raportat de Biroul Național de Statistică.

Pentru compensația pentru implementarea măsurilor speciale privind asigurarea securității, protecției

trimestrul II al anului 2021, raportat de Biroul Național de Statistică.

Implementarea proiectului va necesita mijloace financiare din bugetul de stat prin transfer către BASS. Pentru realizarea măsurii propuse sunt planificate circa 45 milioane de lei pentru ultimul trimestru al anului 2021.

Prezentul proiect va determina elaborarea actelor interne de aplicare în instituțiile vizate. Adoptarea prezentului proiect va contribui la menținerea activității agenților economici în perioade de crize social-economice, provocate de pandemie sau alte situații excepționale.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost supus consultărilor publice, concomitent cu inițierea procedurii de avizare.

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea unor măsuri de susținere a angajatorilor și salariaților în condițiile aplicării măsurilor



vieții și sănătății populației, în caz de stare de urgență, de asediu și de război, precum și în caz de stare de urgență în sănătatea publică se stabilește un plafon de 450 lei pe zi, reprezentând circa 150% din câștigul salarial mediu lunar brut pe zi pe

lor de restricție pe perioada pandemiei de COVID-19 a fost elaborat de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

**Marcel SPATARI,**  
ministru Muncii și  
Protecției Sociale



## În raionul Ialoveni a fost lansată runda a III-a de granturi pentru tinerii antreprenori

În scopul sporirii participării economice a tineretului, din 2018 este implementat Programul „Fondul de susținere a antreprenoriatului pentru tineri Ialoveni” de partenerii: Consiliul raional Ialoveni, A. O. „Eco-Răzeni” și Fundația Est-Europeană din Moldova. Programul se desfășoară conform prevederilor Legii cu privire la tineret și contribuie la realizarea priorităților Strategiei naționale de dezvoltare a sectorului de tineret.

Având drept fundament parteneriatul durabil în dezvoltarea politicilor de tineret, administrația raionului Ialoveni și A. O. „Eco-Răzeni” au convenit, în octombrie 2021, să lanseze a treia ediție a concursului ideilor de afaceri și să acorde suportul metodologic și financiar pentru realizarea planurilor de afaceri ale tinerilor care sunt abilitați și accesează oportunități sustenabile de participare economică la nivel local.

Acordul de parteneriat privind implementarea Programului „Fondul de susținere a antreprenoriatului pentru tineri Ialoveni”, ce cuprinde desfășurarea runde a III-a de granturi mici pentru finanțarea planurilor de afaceri ale tinerilor din localitățile raionului, în perioada octombrie 2021 – august 2022, cu suportul Fundației Est-Europene din Moldova a fost semnat de Mihail SILISTRARU, președintele raionului Ialoveni și Sergiu GURĂU, directorul executiv al Asociației Obștești „Eco-Răzeni”.

Domnul Mihail Silistraru a subliniat că, avem temeiul de a asigura continuitatea programului, deoarece contribuie la stimularea spiritului de întreprinzător și la dezvoltarea competențelor antreprenoriale ale tinerilor, iar contribuția financiară a Consiliului raional Ialoveni pentru susținerea realizării planurilor de afaceri ce vor fi desemnate finaliste ale Concursului planurilor de afaceri, Ediția a III-a, va fi în valoare de circa 100.000 de lei, din contul mijloacelor prevăzute pentru domeniul tineretului în bugetul pentru anul 2021.

La rândul său, Sergiu Gurău a evidențiat că,



CONSILIUL RAIONAL  
IALOVENI



inițierea și dezvoltarea afacerilor reprezintă o soluție pentru tinerii cu idei inovative, dar care nu dispun de resursele financiare necesare, de cunoștințe și abilități antreprenoriale. Astfel, Programul „Fondul de susținere a antreprenoriatului pentru tineri Ialoveni” presupune, atât instruiți gratuite în do-

conform prevederilor Legii cu privire la tineret și contribuie la realizarea priorităților Strategiei naționale de dezvoltare a sectorului de tineret.

Prin acest program, tinerii, inclusiv din categorii defavorizate, rezidenți ai raionului Ialoveni, sunt abilitați și accesează mai multe



meniu gestionării afacerilor, cât și finanțarea sub formă de grant a proiectelor pentru lansarea și/sau dezvoltarea ideilor de afaceri, inițiate de tineri cu vârsta între 17 – 35 ani din localitățile raionului Ialoveni, inclusiv cu suportul financiar al donatorilor externi.

În scopul sporirii participării economice a tineretului, Programul „Fondul de susținere a antreprenoriatului pentru tineri Ialoveni” este implementat din anul 2018 de partenerii: A. O. „Eco-Răzeni”, Consiliul raional Ialoveni și Fundația Est-Europeană din Moldova. Programul se desfășoară

oportunități sustenabile de participare economică la nivel local. Programul oferă susținere financiară echipei de tineri pentru lansarea și dezvoltarea afacerilor inovative ce contribuie la dezvoltarea durabilă. Totodată, anual, este organizat Concursul planurilor de afaceri, ce se adresează grupurilor de tineri (femei și bărbați), persoane fizice, cu vârsta cuprinsă între 17 – 35 ani, din localitățile raionului Ialoveni, care întrunesc condițiile de eligibilitate prevăzute de Regulamentul de organizare a concursului.

Astfel, în anul 2019 a fost desfășurată prima rundă

de granturi pentru tinerii antreprenori, cu finanțarea a 7 afaceri inițiate de către 7 tineri din 6 localități. În anul 2020 a fost desfășurată a II-a rundă de granturi pentru tinerii antreprenori, cu finanțarea a 4 afaceri inițiate de către 4 echipe de tineri înzestrați cu spirit de întreprinzător din 4 localități. Afacerile își propun să creeze cel puțin 1 – 3 locuri de muncă, două dintre ideile de afaceri au ca și obiectiv crearea locurilor de muncă pentru persoane din categorii defavorizate. Afacerile reprezintă mai multe domenii de activitate: agricultură (creșterea murelor, cultivarea rucolei, creșterea prepelițelor, furaje uscate combinate, creșterea iepurilor, deshidratarea fructelor); prestare de servicii (salubritate, reparații auto, frumusețe, croitorie, turism, consiliere psihologică, sală de fitness, decorațiuni evenimente) precum și vânzarea cu amănuntul. Prin cele două ediții ale concursului planurilor de afaceri a fost oferit suportul metodologic și financiar pentru realizarea a 11 afaceri gestionate de către 15 tineri (8 femei și 7 bărbați) din 9 localități ale raionului Ialoveni (orașul Ialoveni și satele: Văsieni, Răzeni, Dănceni, Mileștii Mici, Nimoreni, Cigirleni, Horești, Ruseștii Noi).

**Victor PLETOSU,**  
specialist principal în  
domeniul politicilor  
de tineret, Consiliul  
raional Ialoveni,  
absolvent AAP

## **Primăriile-partenere ale proiectului „MĂ IMPLIC” la etapa de elaborare a planului de îmbunătățire a serviciilor comunale**

Treizeci de localități/grupuri de localități implementează în perioada 2021-2023, cu suportul proiectului MĂ IMPLIC, proiecte destinate îmbunătățirii serviciilor de gospodărie comună. Pe parcursul ultimelor opt luni, toate comunitățile au avut de realizat un plan de activități complex, cu implicarea voluntară a cetățenilor. Astfel, în fiecare comunitate au fost formate Echipele de Inițiativă Comunitară, care au contribuit activ la realizarea scopurilor propuse: crearea consensului comunitar asupra inițiativei primăriei de a moderniza serviciul comun, elaborarea viziunii de îmbunătățire a serviciului, identificarea soluției, comunicarea cu cetățenii, desfășurarea campaniilor de sensibilizare și altele.

Una dintre cele mai importante etape a fost or-

ganizarea atelierului de selectare a propunerilor de îmbunătățire a serviciului. În cadrul acestuia, locuitorii au avut de conceptualizat modelul serviciului comun din localitate, inclusiv cu suportul consultantului tehnic, delegat de proiectul „MĂ IMPLIC”. Majoritatea comunităților au realizat această activitate cu succes, ceea ce înseamnă că, în mare parte, comunitățile sunt pregătite pentru următoarea etapă și anume - de elaborare a planului de îmbunătățire a serviciului comun.

„Astăzi observăm că echipele sunt mai consolidate, se comunică mai eficient și activ cu cetățenii. Activitățile din comunitate sunt organizate foarte bine. Remarcabil este că, ședințele cu consultanții tehnici sunt pregătite minuțios, iar prezentările sunt realizate într-



un limbaj accesibil, astfel, încât orice participant va înțelege mai bine avantajele/dezavantajele soluțiilor tehnice propuse. Drept urmare, cetățenii iau decizii, bazându-se pe argumente și aspecte tehnice verificate”, menționează Tudor Golub, facilitator comunitar.

Reamintim, că urmare a acordului semnat, primăriile-partenere vor beneficia de finanțare, cel mult 65.000 CHF, din fondurile Agenției

Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare SDC, dar și de servicii de consultanță și de consolidare a capacităților.

În activitatea noastră ne asigurăm că, cetățenii locali, angajații APL-urilor, ONG-urile, agenții economici sunt implicați activ în modernizarea serviciilor publice în comunitate. Proiectul „MĂ IMPLIC” este implementat de compania elvețiană de consultanță – SKAT Consulting.

Până acum cei 6000 de locuitori din aceste sate nu puteau beneficia de un serviciu comun de evacuare a deșeurilor, fiind nevoiți să arunce gunoiul din gospodărie la cele două gropi de gunoi neautorizate din preajma satelor. Conform celor mai recente sondaje realizate în comunitate, cetățenii doresc să aibă acces la servicii comunale de calitate, să dispună de condiții de trai decente, aliniate la standardele europene, într-un mediu curat și sănătos.

„Dorim să beneficiem de un serviciu comun de evacuare a deșeurilor, să minimizăm cantitatea gunoierii, să amenajăm și autorizăm o singură groapă de gunoi pentru ambele localități. Cel mai important ne propunem să colectăm separat gunoiul, să sortăm deșeurile reciclabile și în special cele biodegradabile. Mai mult ne propunem să amenajăm zone

de compost, iar compostul obținut să fie dat în folosință fermierilor locali”, spune dna Daria Gonța, conducătorul Asociației Băstinașilor din Logănești, „DOR DE CASĂ”.



„Flora și fauna suferă extrem de mult din cauza gunoaielor aruncate la întâmplare, gunoiul fură tot mai mult din pășunile și pădurile noastre. Trebuie să fim corecți față de noi și mediul în care trăim, trebuie

## **Servicii de calitate, grație parteneriatului cu proiectul „MĂ IMPLIC”**

să diminuăm deșeurile și să avem abordări inovative și sustenabile, să reinvestim în managementul unui serviciu modern de gestionare a deșeurilor. Știți că gunoiul aruncat în locuri neautorizate prezintă un risc mare de biosecuritate și poate duce la contaminarea mierii și familiilor de albine cu diverse boli? Vreau să pot produce miere de calitate, să pot crește mica mea afacere acasă”, spune Ion Toderaș, un tânăr agricultor, care practică apicultura de mai mulți ani.

În perioada 2021-2023, satele Logănești și Stolnicieni vor implementa un proiect destinat îmbunătățirii serviciului de gestionare

a deșeurilor solide, cu suportul proiectului „MĂ IMPLIC”, din fondurile Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) și implementat de SKAT Consulting. Urmare a acordului semnat, primăriile vor beneficia de finanțare (cel mult 65.000 CHF), de servicii de consultanță și de consolidare a capacităților. Proiectul elvețian va ajuta primăriile și furnizorul de servicii nu numai să îmbunătățească infrastructura, ci și să dezvolte pe termen lung abordări pentru a menține această infrastructură într-o formă bună și pentru a avea modele durabile de finanțare a prestării serviciilor.

**Veronica TOMESCU,**  
manager de comunicare și conținut,  
proiectul „MĂ IMPLIC”



## Emil LOTEANU, romanticul cinematografului moldovenesc

În această toamnă, Maestrul EMIL LOTEANU ar fi împlinit 85 de ani. Ar fi putut filma așternutul galben și arămiu de la baștină, dar nu a fost să fie... Revenind în universul creației sale cinematografice și poetice, simțind apropierea și protecția lui spirituală, Biblioteca Națională a Republicii Moldova organizează în perioada 3 noiembrie – 3 decembrie 2021 expoziția de carte și ediții periodice cu genericul „Emil LOTEANU, romanticul cinematografului moldovenesc”, consacrată împlinirii a 85 de ani de la nașterea celui care a fost Emil Loteanu. Emil Loteanu, se înscrie printre cei mai distinși oameni ai culturii și frumosului neamului nostru, care au contribuit considerabil la dezvoltarea cinematografului, dar, mai



face în numeroase orașe ale lumii: Buenos Aires, Baltimore, Budapesta, Helsinki, Tokio, Londra, Montreal, Paris, Roma, Rio de Janeiro, precum și toate republicile fostei URSS. Printre aceste filme se numără: „Luceafărul” (1986), dedicat marelui poet național și universal

un hoț de cai; „Poienile roșii” (1966) - despre tradițiile adânc înrădăcinate ale neamului nostru și multe alte filme care nu doar că i-au adus notorietate, dar l-au și pus la locul de cinste, căpătând respect și admirație în fața cinofililor.

Expoziția cuprinde cele mai reprezentative publicații din opera poetului (circa 110 documente) a scenaristului Emil Loteanu, amintiri și interviuri ale personalităților despre protagonist, care permit redescoperirea și reevaluarea tezaurului inestimabil pe care l-am moștenit de la Maestru. Expoziția are 5 compartimente:

1. Emil Loteanu – vulcanul artist de la Clocușna;
2. Emil Loteanu – poet;
3. Emil Loteanu – om al filmului;
4. Personalități despre Personalitate;
5. În memoriam Emil Loteanu.

Printre documentele expuse se regăsesc cărți de poezii și proză scurtă, semnate de autor: „Zbuciumul” (1956), „Chemarea stelelor” (1962), „Vioara albă” (1963), „Ritmuri” (1965), „Bucolica” (1966), „Sufletul ciocârlilor” (1974); nuvela cinematografică „Lăutarii” (1972) etc.

Despre „Luceafărul cinematografului național” s-a scris mult. Este amintit în dicționare, antologii, enciclopedii, ediții periodice. În expoziție sunt doar o parte

dintre ele. Vă recomandăm să citiți mai multe despre personalitatea „patriarhului filmului nostru” în cărțile: „Emil Loteanu: Splendoarea și prăbușirea visului romantic” de Ana-Maria Plămădeală; „O viață cât o moarte de lungă: fulguind în filmele lui Emil Loteanu” de Ion Proca; „Emil Loteanu – destin de viață lungă”, red. Tudor Palladi; „Basarabia necunoscută” de Iurie Colesnic ș.a., cât și în articolele semnate de Vsevolod Ciornei, Ioan Mânăscuță, Victor Andon, Alexandru Burlacu, Ion Cioacănu, Nicolae Roibu, Victor Bucătaru, Ana-Maria Plămădeală etc.

Patriarhul nu mai este printre noi, însă a rămas metafora poetică expusă în imagini. A lăsat în urmă apărători ai spiritualității noastre, cauză pentru care destinsul cineast și-a dedicat întreaga viață, lăsându-ne nu numai o vastă moștenire culturală, dar și un mare gol pe care urmează să-l umple tânără generație. Vă așteptăm cu drag să vizitați expoziția, revenind în universul creației cinematografice și poetice a Maestrului Emil Loteanu!

**Ludmila ERUȘEVSCI,**  
**Rodica BĂLEANU,**  
**Diracția marketing**  
**și comunicare**  
**socioculturală,**  
**Biblioteca Națională a**  
**Republicii Moldova**



presus de toate, a culturii românești, unul dintre cei mai apreciați regizori de film ai țării, fiind declarat drept „cel mai bun regizor al secolului XX din cinematografia românească”. Pe lângă ocupația de regizor, a fost și actor, poet și scriitor. Este autorul a nenumărate filme și scurt-metraje, prezentate la circa 50 de festivaluri și retrospective cinematogra-

Mihai Eminescu; „Gingașa și tandra mea fiară” (1978), după nuvela lui A. Cehov; „O dramă la vânătoare”, ce prezintă o poveste de dragoste zguduitoare; „Anna Pavlova” (1883), ce înfățișează viața unei balerine; „Romii de aur ai Moscovei”, ce scoate în evidență libertățile acestui popor; „Șatra” (1975), ce prezintă o frumoasă poveste de dragoste dintre o țigancă și

Andreea Bujor și Livia Covaliov, eleve la Liceul „Vasile Alecsandri” din Ungheni, sunt premiante ale concursului francofon de eseuri „Gutuia de aur/ Le Coing d'Or”. Astfel, Andreea Bujor s-a clasat pe locul I, iar Livia Covaliov – pe locul II. Ambele sunt discipolele Galinei Berbeu, profesoară de limbă franceză la același liceu, dar și câștigătoarea locului III la concursul național Pedagogul anului 2021.

În anul curent evenimentul s-a desfășurat cu genericul: „30 de ani – eu, sunt independența țării mele”. Astfel, conform Regulamentului concursului, tinerii participanți au fost informați despre tematica evenimentului.

„În acest an, Republica Moldova marchează 30 de ani de la proclamarea independenței sale. Țara noastră este considerată un stat tânăr care abia începe pe calea către democrație. Cum o văd tinerii născuți în independență? Ce înseamnă pentru ei un stat independent? Vă invităm să reflectați asupra acestui subiect și să vă prezentați ideile oferind argumente și exemple”.

Concursul a generat un viu interes în rândurile liceenilor cu studii în limba franceză, ceea ce le oferă noi oportunități de a însuși mai abil limba franceză, o limbă cu circulație internațională. După cum afirmă și laureatele concursului.

„Sunt recunoscătoare organizatorilor pentru că mi-au oferit șansa să particip la o astfel de activitate, deoarece, în așa mod, mi-am dez-



voltat abilitățile de scriere, cercetare și vorbit în fața publicului. Totodată, am avut șansa să studiez în profunzime subiectul dat și să aflu multe lucruri noi și interesante. Îi mulțesc și profesoarei mele de limba franceză care, de-a lungul anilor, mi-a cultivat dragostea pentru această limbă”, a declarat Andreea Bujor care, drept premiu, a câștigat o sumă de bani pentru o călătorie de câteva zile în una din țările europene.



De subliniat că Andreea Bujor a ocupat locul întâi și anul trecut.

„Sunt mai mult decât mândră de mine, de colege-

le mele și de profesoara mea Galina Berbeu pentru tot efortul depus în cadrul concursului „Le Coing d'Or” (Gutuia de Aur). Prin tare multă muncă, sârguință, pe alocuri împingeri din spate din partea părinților, profesorilor și prietenilor, am reușit să obținem locuri de frunte și să demonstrăm că se poate și la franceză”, a declarat Livia Covaliov, deținătoarea locului II, care s-a ales cu o tabletă, drept premiu.

De subliniat că dintre probele realizate de comitetul organizatoric, juriul a selectat 11 participanți, care au combinat condițiile competiției și, conform barei de evaluare, au acumulat peste 300 de puncte.

De notat, că Liceul „Vasile Alecsandri” din Ungheni se numără printre cele opt licee francofone din Republica Moldova. Din cei peste 600 de elevi de aici, peste 200 studiază în franceză.

*Notă: Concursul „Gutuia de aur/Le Coing D'Or” a fost inițiat în anul 2006 de secția din Republica Moldova a Uniunii Internaționale a Presei Francofone (UPF), în parteneriat cu Facultatea Jurnalism și Științe ale Comunicării a Universității de Stat din Moldova și Centrul pentru Jurnalism Independent. La concurs participă anual liceeni și studenți, cu vârsta de la 15 la 25 de ani din Chișinău, precum și din localitățile Republicii Moldova. Obiectivele concursului sunt: Promovarea diversității culturale prin sectorul francofon; Descoperirea și încurajarea talentului și creativitatea tinerilor jurnaliști francofoni din licee, colegii și universități; Sprijinirea și promovarea ideii Francofoniei în rândul tinerilor.*

**Natalia JUNGHIETU,**  
ziarul „Expresul”,  
Ungheni

## **ECHIPA REDACȚIONALĂ:**

**Sergiu VLADICA** - șef Direcție

**Ion AXENTI** - specialist principal

**Ana-Laura PAȘNIC** - specialist principal

**Marina PASTUH** - inginer-programator

## **ADRESA NOASTRĂ:**

MD 2070

mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 300.

Bun de tipar 12.11.2021

## **CONTACTE:**

**E-mail:** aap.editura@yahoo.com

**Tel:** 0- 22- 28-40-78



**Tipografia CEP USM**